

## Nr 194.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående åtgärder för utbildning av viss ersättningspersonal; given Stockholms slott den 30 mars 1940.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

*Gustav Möller.*

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations-, finans-, jordbruks- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

I en den 20 februari 1940 dagtecknad framställning har *kvinnoföreningarnas beredskapskommitté* hemställt om ett anslag av 75,000 kronor för främjande av utbildning av s. k. ersättningspersonal inom jordbruket, avsedd att tillfälligtvis rycka in, när särskilt brådskande arbeten påginge inom jordbruket, ävensom att tjänstgöra under den tid, som ett krigs-

tillstånd varade. I syfte att anordna och förmedla en sådan verksamhet hade kommittén gjort en hänvändelse till lantbruksstyrelsen, hushållningssällskapen, svenska lantarbetsgivareföreningen och riksförbundet landsbygdens folk, vilka lovat stödja denna kommitténs plan. Genom samarbete med dessa organisationer — framhåller kommittén vidare — skulle elever under en period av en vecka à tio dagar kunna placeras hos enskilda jordbrukare för att er-hålla undervisning i ladugårdsskötsel och mjölkning — företrädesvis maskinmjölkning — och dessutom beredas tillfälle att genomgå kurser i maskin- och traktorlära samt längre fram på våren praktik i fältarbeten av olika slag. Kommittén hyste även den förhoppningen, att praktikanter i viss utsträckning skulle kunna placeras i lantbruksskolor, lantmannaskolor och lanthushållsskolor. Rörande verksamhetens organisation anför kommittén:

Handhavandet av frågan om utbildning av reservarbetskraft för jordbruket hade från kommitténs sida decentraliserats till respektive län och den lokala beredskapskommittén inom varje residensstad tillsatte ett, eventuellt flera, jordbruksombud med uppgift att dels från de lokala beredskapskommittéerna inom länet insamla anmälningar å personer, som vore villiga genomgå utbildning, och dels i samarbete med alla de organisationer — statliga, kommunala och privata — som kunde tänkas hava intresse för saken, placera eleverna i skolor och å gårdar. Som jordbruksombud fungerade i många fall hemkonsulenten inom länet. De lokala beredskapskommittéerna skulle bedriva en effektiv upplysningsverksamhet i syfte att få anmälningar från skolungdom och övriga personer, som vore villiga att utbildas i jordbruk och som under ett krigstillstånd kunde tänkas tjänstgöra inom jordbruket. Under våren och sommaren syntes förläggningar för utbildning i jordbruk kunna komma att anordnas.

För att syftet med en dylik utbildning icke skulle förfelas, hade kommittén riktat en appell företrädesvis till de kategorier, som under ett krig kunde disponeras för ersättningstjänst inom jordbruket, nämligen kvinnor utan ordinarie yrkesarbete, kvinnlig personal, sysselsatt inom sådana verksamhetsområden, som kunde tänkas upphöra under ett krig, mödrar och andra kvinnor, som under luftskyddstillstånd tillsammans med minderåriga barn utrymde hotade orter samt framförallt städernas skolungdom — såväl manlig som kvinnlig — som enligt beslut av Kungl. Maj:t den 9 februari 1940 beviljats upp till tio dagars ledighet för deltagande i sådan utbildning.

Den sålunda skisserade verksamheten vore det kommitténs avsikt att bedriva under statens arbetsmarknadskommissions överinseende. Av det av kommittén för ändamålet äskade beloppet skulle 50,000 kronor användas till understöd till de lokala beredskapskommittéerna i residensstäderna i och för upprätthållande av jordbruksombudets verksamhet och 20,000 kronor anslås till anordnande av utbildning i jordbruk, med särskild vikt lagd på norrländska förhållanden. Återstoden — 5,000 kronor — beräknade kommittén bliva erforderlig för bestridande av kostnaderna för den utvidgade centrala verksamheten.

Över kvinnoföreningarnas beredskapskommittés förslag hava yttranden av-givits av statens arbetsmarknadskommission, lantbruksstyrelsen, statens livs-

medelskommission, svenska lantarbetsgivareföreningen, svenska lantarbetareförbundet och riksförbundet landsbygdens folk. I samtliga utlåtanden har förslaget i princip tillstyrkts.

Däremot har beträffande såväl omfattningen av verksamheten som formerna för densamma vissa erinringar framställts.

Sålunda anser sig *statens arbetsmarknadskommission* böra hemställa, att de medel, som må av Kungl Maj:t anvisas för ändamålet, ställas till arbetsmarknadskommissionens förfogande, detta med hänsyn till önskvärdheten av en central ledning samt ett samordnande av den planerade verksamheten med övriga åtgärder för utbildning, omskolning och förmedling av arbetskraft för områden, som under nuvarande förhållanden äro av synnerlig vikt för folkförsörjningen. Kommissionen anser emellertid samråd rörande medlens disposition böra äga rum med såväl lantbruksstyrelsen som statens livsmedelskommission, varjämte självfallet i största möjliga utsträckning den medverkan bör utnyttjas, som kvinnoföreningarnas beredskapskommitté är villig att lämna. Intill dess erfarenhet vunnits om kostnaderna för verksamhetens bedrivande, synes enligt kommissionens mening ett belopp av 50,000 kronor lämpligen böra anvisas för ändamålet.

*Lantbruksstyrelsen* delar arbetsmarknadskommissionens uppfattning därom, att ledningen av den ifrågasatta verksamheten bör anförtros åt kommissionen. De medel, som må komma att tilldelas beredskapskommittén, böra därför ställas till kommissionens förfogande, att i mån av behov utanordnas till kommittén. Styrelsen anför härom bland annat:

Även om beredskapskommitténs initiativ och redan vidtagna åtgärder varit mycket lofvärda, syntes det dock enligt lantbruksstyrelsens mening vara både önskvärt och nödvändigt, att utbildningen och organiserandet av jordbrukets reservarbetskraft icke splittrades på alltför många händer. Mot att alla härför lämpliga krafter anlätades vore givetvis icke något att erinra, men det syntes dock vara nödvändigt, att verksamheten i sin helhet ställdes under en mera enhetlig ledning.

Då det tillkomme statens arbetsmarknadskommission att i största möjliga utsträckning sörja för att jordbruket tillförsäkrades den arbetskraft, som vid eventuell allmän mobilisering bleve erforderlig för jordbruksproduktionens vidmakthållande och utvidgning, syntes det kunna ifrågasättas, om icke nämnda kommission vore det organ, som med bistånd av redan befintliga statliga och icke-statliga institutioner — således även kvinnoföreningarnas beredskapskommitté — borde handhava denna utbildningsverksamhet.

Såsom jag antytt, ingår i det av beredskapskommittén äskade medelsbeloppet en summa av 20,000 kronor, avsedd till anordnande av utbildning i jordbruk, med särskild vikt lagd på norrländska förhållanden. *Statens livsmedelskommission* har för sin del ansett sig i första hand böra göra ett uttalande om rimligheten av att särskilda medel anvisas för sagda ändamål. Enligt vad kommissionens produktionsavdelning under hand inhämtat, skulle medlen användas för bedrivande av kortare kurser för utbildning av personal inom jordbruket. Kommissionen har härom framhållit i huvudsak:

Kommissionen kunde vitsorda, att beredskapskommittén nedlade ett mycket förtjänstfullt arbete på att utbilda reservpersonal inom jordbruket. Emeller-

tid hade lantbruksstyrelsen i skrivelse den 15 januari 1940 hemställt om anslag med 98,300 kronor till anordnande genom hushållningssällskapen av fyra maskinmjölkarekurser, tio 1-veckas och tio 3-dagars kurser i hand- och maskinmjölkning inom varje hushållningssällskaps område samt sammanlagt i hela landet 200 kurser i beredning av visst foder. Därjämte borde erinras om att 1939 års lagtima riksdag anvisat 10,000 kronor till anordnande under budgetåret 1939/40 genom hushållningssällskapen av 1- eller 2-veckors utbildningskurser samt 1-månads fortbildningskurser för ladugårdspersonal enligt bestämmelserna i kungörelsen den 3 juni 1938 (nr 355) angående statsunderstöd till kortare kurser i ladugårdsskötsel. Skulle lantbruksstyrelsens nämnda framställning vinna statsmakternas bifall, syntes således ett stort antal beredskapskurser i jordbruket kunna anordnas även i Norrland genom hushållningssällskapen därstädes. Även om den av kvinnoföreningarnas beredskapskommitté planerade kursverksamheten utan tvivel kunde bli av betydelse för jordbruket, syntes dock böra övervägas, om icke förenämnda utbildningskurser för närvarande skulle vara till fyllest, därest erforderliga medel härför komme att ställas till lantbruksstyrelsens förfogande. Livsmedelskommissionen ville även påpeka betydelsen av att dylik verksamhet såvitt möjligt underställdes hushållningssällskapens överinseende, enär dessa genom sina konsulenter och vandringsrättare syntes vara bäst skickade att planera och övervaka ifrågasatta kurser för erhållande av största möjliga utbyte av desamma. Skulle det anses lämpligt att anvisa medel för ifrågasatta ändamål till kvinnoföreningarnas beredskapskommitté, borde därför föreskrivas, att samarbete med hushållningssällskapen skulle etableras.

Den av beredskapskommittén ifrågasatta verksamheten i övrigt har livsmedelskommissionen ansett sig böra tillstyrka. Dock har kommissionen i fråga om verksamhetens ledning samt dispositionen av de medel, som kunde komma att anvisas för ändamålet, anslutit sig till lantbruksstyrelsens uppfattning.

*Svenska lantarbetsgivareföreningen* har i huvudsak yttrat:

Föreningen hade med intresse följt beredskapskommitténs hittillsvarande verksamhet, särskilt beträffande jordbruket, och understött verksamheten genom att bland sina medlemmar sprida upplysning om densamma. Då det för jordbruksnäringen vore av stor betydelse att utbildad reservarbetskraft funnes att tillgå i händelse av allmän mobilisering, vore det föreningens uppfattning, att den av kommittén bedrivna verksamheten särskilt under nuvarande oroliga tider gagnade ett betydelsefullt och samhällsnyttigt ändamål.

Med hänsyn till de förhållanden, under vilka kommittén utövade sin verksamhet, antalet länskommittéer, de vidsträckta områden, som måste bearbetas och den intensitet, varmed propagandan — framför allt den personliga propagandan — måste bedrivas för att ett gott resultat skulle kunna uppnås på kortast möjliga tid, syntes anslaget vara upptaget med skäligt belopp.

*Svenska lantarbetareförbundet* tillstyrker framställningen under framhållande av att förbundet förutsatte såsom självklart, att den ifrågasatta utbildningsverksamheten icke komme att medföra att de ordinarie arbetarna å sådana gårdar, där verksamheten försigginge, ens temporärt gjordes arbetslösa.

Slutligen har *riksförbundet landsbygdens folk* anfört i huvudsak:

Beredskapskommitténs uppgift om att förbundet lovat stödja verksamheten vore riktig. Förbundet hade genom sina underorganisationer bedrivit propaganda för att jordbrukare, vilka använde sig av maskinmjölkning, skulle anmäla sig villiga att mottaga kvinnliga elever under en vecka à 10 dagar

för att undervisa dem i ladugårdsskötsel och mjölkning. Denna förbundets propaganda hade redan burit frukt och ett par hundratal elever hade på så sätt redan kunnat placeras. Storleken av de kostnader, som vore förenade med arbetet, kunde ej med säkerhet bedömas av förbundet, än mindre den föreslagna fördelningen. I det senare hänseendet förefölle det lämpligt, att något större belopp ansloges för anordnandet av utbildningsmöjligheter. Ett fastställande av att de lokala beredskapskommittéerna skulle vara förlagda till residensstäderna syntes högeligen opraktiskt. I vissa fall, exempelvis i Kalmar län och Älvsborgs län, syntes vara behöfligt med två kommittéer.

I detta sammanhang har jag ansett mig böra upptaga ett näraliggande spörsmål till övervägande.

I gemensam skrivelse den 16 mars 1940 har *statens arbetsmarknadskommission* och *statens transportkommission* hemställt, att 20,000 kronor måtte ställas till arbetsmarknadskommissionens förfogande, att av kommissionen i samråd med transportkommissionen användas för anordnande av kurser för utbildning av ersättare för lastbilsförare. Till stöd för sin framställning hava kommissionerna inledningsvis framhållit, att en stor del av transporterna av varor och förnödenheter inom landet för närvarande skedde med lastbil. Att härutinnan vid en allmän mobilisering och under krig åstadkomma en omläggning genom att taga i anspråk andra trafikmedel ansågo kommissionerna knappast vara möjligt. I vissa fall syntes under krig till och med ett ökat behov av lastbilstransporter kunna uppstå. Det vore därför nödvändigt att skapa möjligheter för att under krig utnyttja de lastbilar, som icke toges i anspråk för krigsmaktens behov. Förutsättningen härför vore emellertid att — förutom drivmedel — tillräckligt antal förare stode till förfogande. Kommissionerna hava sökt beräkna det erforderliga antalet ersättare för lastbilsförare under framhållande av följande omständigheter.

Antalet lastbilar hade från år 1928 till år 1939 ökat från omkring 30,000 till omkring 60,000, vilket givetvis måste innebära en motsvarande nyrekrytering av lastbilsförare, varvid i de flesta fall relativt unga män syntes hava anställts. Man måste därför räkna med att en avsevärd del av nu befintliga lastbilsförare vore i värnpliktsåldern, sannolikt omkring 75 procent. Detta bestyrktes av nyligen verkställda utredningar beträffande mejeri- och slakterinäringarnas bilpersonal samt beträffande levnadsåldern för medlemmarna i svenska lasttrafikbilägareförbundet. Vid en allmän mobilisering vore alltså en stor brist av lastbilsförare för civila ändamål att förvänta, oaktat ett stort antal lastbilar komme att tagas i anspråk av krigsmakten och samtliga värnpliktiga icke komme att inkallas. Att exakt beräkna bristen vore med nuvarande tillgång å uppgifter icke möjligt. Den syntes emellertid kunna uppskattas till inemot 10,000, därest för civilt bruk tillgängliga lastbilar fullt skulle utnyttjas.

Uppskov med inställelse till krigstjänstgöring vid mobilisering för värnpliktiga lastbilsförare syntes enligt kommissionernas uppfattning icke få förutsättas ifrågakomma annat än i synnerligen ringa omfattning. För att vid mobilisering och under krig kunna fylla bristen å lastbilsförare för civila ändamål bleve det därför erforderligt att redan i fredstid i avsevärd omfattning utbilda ersättare för lastbilsförare. För sådan utbildning borde givetvis endast icke-värnpliktiga uttagas, i första hand män i åldern 18—19 år och kvinnor, vilka innehade körkort eller besatte erforderlig färdighet i bilkörning.

Under nuvarande förhållanden syntes enligt kommissionernas mening utbildningen icke lämpligen böra ske annat än på frivillighetens väg. Dylig utbildning påginge sedan någon tid i kurser, som i Stockholm och vissa landsortsstäder anordnats av kvinnoföreningarnas beredskapskommitté. För kurserna erforderliga instruktörer, bilar m. m. hade därvid kostnadsfritt ställts till förfogande av bilägare och bilreparationsverkstäder m. fl. Hittills hade i sagda kurser utbildats närmare 900 elever — huvudsakligen kvinnor — varav omkring 500 i Stockholm. Ett fortsatt bedrivande av kurserna i ökad omfattning vore med hänsyn till den stora bristen å förare i hög grad nödvändigt.

Kommissionerna hava vidare framhållit, att de av beredskapskommittén anordnande kurserna vore avgiftsfria för eleverna. De med kurserna förenade kostnaderna utgjordes av utgifter för drivmedel, för reparation av uppkomna skador, för måltider åt instruktör, som utan vederlag ställt sig till förfogande m. m. Att såsom hittills bestrida sagda kostnader med frivilliga bidrag syntes i fortsättningen icke bliva möjligt, särskilt om kursverksamheten skulle utvidgas. Statligt understöd syntes därför erforderligt för kursernas fortsatta bedrivande. Kvinnoföreningarnas beredskapskommitté hade också i skrivelse hemställt om att kommissionerna måtte medverka till dylikt understöd ävensom framlagt vissa kalkyler i ämnet. Kommissionerna hava härefter framlagt vissa riktlinjer för verksamheten samt därvid i huvudsak anfört:

Därest statsunderstöd skulle komma ifråga för här avsedd utbildning, syntes medlen böra ställas till arbetsmarknadskommissionens förfogande för att i samråd med transportkommissionen fördelas. Härigenom syntes garantier kunna skapas för att utbildningen komme att förläggas å de orter och givas den omfattning, som betingades av förefintliga utbildningsmöjligheter och olika landsdelars behov av ersättare för lastbilförare. Utbildningen borde stå under tillsyn av arbetsmarknadskommissionen, som skulle hava att i samråd med transportkommissionen utfärda närmare anvisningar för utbildningens planläggning och anordnande.

För den fortsatta utbildningen syntes det lämpligt att till en början räkna med ett elevantal av omkring 2,000. Medel för utbildning av ytterligare ersättare därutöver syntes nämligen ej böra beviljas, förrän större erfarenhet vunnits om kursernas anordnande och resultat, särskilt i vad rörde landsorten.

Det förutsattes, att liksom hittills instruktörer, bilar och verkstäder kostnadsfritt ställdes till förfogande för utbildningen. Då denna skulle äga rum på skilda platser och under olika förhållanden, vore det förenat med mycket stora svårigheter att med tillbörlig grad av säkerhet beräkna kostnaderna för densamma. Med ledning av de av beredskapskommittén lämnade ekonomiska kalkylerna syntes dock förslagsvis de utbildningskostnader, som det borde ankomma på staten att bestrida, kunna uppskattas till omkring 10 kronor per elev. Kostnaden för statsverket för utbildning av omkring 2,000 elever skulle alltså uppgå till 20,000 kronor. Med hänsyn till ovissheten i denna beräkning förutsatte kommissionerna, att arbetsmarknadskommissionen i samråd med transportkommissionen finge inom ramen av anslaget bestämma den ersättning per elev, som med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall kunde anses skälig.

Statskontoret har i yttrande över framställningen framhållit, att ämbetsverket icke hade något att i sak erinra mot bifall till förslaget. Med hänsyn till det beräknade utgiftsbeloppets storlek har statskontoret emellertid uttalat, att det syntes bliva nödvändigt att för ändamålet äska medel av riksdagen.

Statens industrikommission har i anledning av ifrågavarande framställning i skrivelse den 21 mars 1940 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte jämväl beakta behovet av reservförarnas utbildning i gengasdrift samt därvid anfört i huvudsak följande:

Enligt arbetsmarknads- och transportkommissionernas uppskattning skulle vid allmän mobilisering komma att uppstå en brist på inemot 10,000 lastbilmförare, därest för civilt bruk tillgängliga lastbilar skulle fullt utnyttjas. För att fylla denna brist vore det nödvändigt att redan i fredstid i avsevärd omfattning utbilda ersättare för lastbilmförare. Till sådan utbildning skulle icke-värnpliktiga uttagas, i första hand män i åldern 18—19 år och kvinnor, vilka innehade körkort eller besatte erforderlig färdighet i bilkörning. De frivilliga kurser, som dittills anordnats av kvinnoföreningarnas beredskapskommitté, hade omfattat 12 timmar körpraktik, 9 timmar praktisk motorlära, 4 timmar sjukvård och 7 timmar orientering.

Statens industrikommission hade i anledning av förevarande förslag ställt frågan, huruvida ej vid den planerade utbildningen av reservförare hänsyn borde tagas även till det sannolika läget ifråga om försörjningen med motorbränslen vid det tillfälle, då reservorganisationen måste tagas i bruk. Vid en allmän mobilisering syntes stora svårigheter uppstå för tillförseln av importerade motorbränslen och de förråd av sådana, som funnes inom landet, komme att till största delen om ej helt få reserveras för krigsmaktens behov. Den civila biltrafiken finge därvid hänvisas till att använda i huvudsak inhemska bränslen, varvid gengasen sannolikt måste komma i främsta rummet. Det syntes därför vara en angelägenhet av vikt, att reservförarna redan under fredstid gjordes förtrogna med körning på gengas och med skötseln av gengasaggregat. För ändamålet skulle undervisning i dessa ämnen lämpligen kunna ingå i det ifrågasatta utbildningsprogrammet. En avsevärd förlängning av utbildningstiden måste därvid förutses liksom ock en ökning av kostnaderna för utbildningen utöver de av kommissionerna beräknade. Industrikommissionen ansåge dock, att reservförarnas undervisning i gengasdrift icke utan avsevärd olägenhet kunde uppskjutas till det tillfälle, då en allmän övergång till denna driftform bleve ofrånkomlig.

Vad först angår den av kvinnoföreningarnas beredskapskommitté gjorda framställningen torde under rådande förhållanden verksamma åtgärder utan dröjsmål böra vidtagas för att i den utsträckning, omständigheterna medgiva, tillgodose behovet av ersättningspersonal inom skilda områden av jordbruket. Jag är därför beredd att i sak tillstyrka beredskapskommitténs förslag.

Beträffande verksamhetens ledning och organisation anser jag i likhet med arbetsmarknadskommissionen, att verksamheten bör samordnas med övriga statliga åtgärder för utbildning, omskolning och förmedling av arbetskraft inom för folkförsörjningen vitala områden. Ledningen av dessa åtgärder bör tillkomma arbetsmarknadskommissionen. Jag förutsätter emellertid i fråga om här avsedda verksamhet, att kommissionen rörande såväl verksam-

Departements-  
chefen.

hetens uppläggning som de särskilda åtgärderna i erforderlig utsträckning samråder med lantbruksstyrelsen och livsmedelskommissionen. Såsom arbetsmarknadskommissionen framhållit, bör självfallet beredskapskommitténs värdefulla medverkan därjämte sökas samt frivilliga krafter även i övrigt tagas i anspråk för biträde med lokala arbetsuppgifter av skilda slag.

I fråga om sättet för utbildningens bedrivande har jag även en invändning att göra gentemot beredskapskommitténs förslag. Såsom framgår av det förut sagda skulle — vid sidan av utbildningen hos enskilda jordbrukare — anordnas viss kursverksamhet med särskild vikt lagd på norrländska förhållanden. Livsmedelskommissionen har ifrågasatt, huruvida sistnämnda verksamhet borde komma till stånd. Kommissionen har sålunda framhållit, att för innevarande budgetår redan anvisats medel till vissa utbildnings- och fortbildningskurser för ladugårdspersonal, varjämte lantbruksstyrelsen i januari detta år hemställt om ett anslag av 98,300 kronor för bestridande bland annat av maskinskötarkurser samt kurser i hand- och maskinmjölkning. Till det av kommissionen anförda vill jag tillägga, att Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med lantbruksstyrelsens framställning i proposition den 8 mars 1940, nr 172, föreslagit riksdagen att till beredskapskurser i mjölkning anvisa berörda belopp. Vidare har jag inhämtat, att medel finnas tillgängliga för igångsättande i viss utsträckning av maskinskötarkurser. Med hänsyn härtill och under förutsättning av bifall till nämnda proposition torde även enligt min uppfattning ytterligare särskilda medel ej behöva för närvarande anvisas till kursverksamhet.

Vid en begränsning av utbildningsplanen att i huvudsak omfatta praktikarbete hos enskilda jordbrukare torde de med ifrågavarande verksamhet förbundna kostnaderna kunna beräknas avsevärt lägre än vad beredskapskommitténs förslag innebär, även om avsaknaden av all erfarenhet självfallet gör en uppskattning approximativ. Ett belopp av 50,000 kronor synes dock i allt fall böra avses för ändamålet.

Vidkommande härefter den av arbetsmarknadskommissionen och transportkommissionen samfällt gjorda framställningen om medel för anordnande av kurser för utbildning av ersättare för lastbilförare har jag ej funnit annan anledning till erinran mot det framlagda förslaget än att jag i likhet med industrikommissionen anser utbildningen böra omfatta jämväl undervisning i gengasdrift av de reservförare, som därtill anses lämpade. Härav föranledas vissa ytterligare kostnader, vilka emellertid icke torde komma att överstiga 8,000 kronor. För ändamålet skulle sålunda erfordras tillhoppa (20,000 + 8,000) 28,000 kronor.

Medelsbehovet för en utbildning enligt av mig här förordade riktlinjer av ersättningspersonal inom jordbruket samt av ersättare för lastbilförare beräknar jag alltså till sammanlagt (50,000 + 28,000) 78,000 kronor, att ställas till statens arbetsmarknadskommissions förfogande. Medlen torde böra äskas å tilläggsstat för löpande budgetår och anslaget — lämpligen benämnt »Åtgärder för utbildning av viss ersättningspersonal» — givas karaktär av reservationsanslag.



Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för utbildning av viss ersättningspersonal* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . kronor 78,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

*Anders Lundstedt.*

---